

หัวข้อการวิจัย : รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
สระแก้วเขต 2

ผู้วิจัย : นายทนต์ศักดิ์ คงเจริญสุข รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2

ปีดำเนินการวิจัย : ปีงบประมาณ 2567 – 2568

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1.เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 2.เพื่อสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 3.เพื่อตรวจสอบและประเมินรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 4.เพื่อทดลองใช้รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (mixed methods research) ซึ่งเป็นการวิจัยระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ(quantitative research) และวิจัยเชิงคุณภาพ (qualitative research) โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัยรวม 5 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหาการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา จากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและสัมภาษณ์ผู้อำนวยการสถานศึกษาและครูผู้รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 16 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง ใช้เครื่องมือสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ด้วยการสนทนากลุ่ม ผู้อำนวยการสถานศึกษาจำนวน 9 คน คัดเลือกแบบเจาะจงจากผู้ที่มิระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นต้นแบบของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อยกร่างรูปแบบและคู่มือรูปแบบ ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและประเมินประสิทธิภาพรูปแบบ ด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ ผู้ทรงคุณวุฒิในแต่ละด้าน ได้แก่ ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการบริหารการศึกษา ด้านการบริหารสถานศึกษา จำนวน 9 คน โดยการเลือกแบบเจาะจง วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ขั้นตอนที่ 4 การทดลองใช้รูปแบบ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 210 คน กำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ขั้นตอนที่ 5 ปรับปรุงแก้ไข

และพัฒนารูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ฉบับสมบูรณ์

ผลการศึกษาพบว่า

1.สภาพปัจจุบันพบว่า โครงสร้าง ขาดนโยบายที่ชัดเจน หรือไม่มีแนวปฏิบัติที่เป็นระบบจาก
ผู้บริหาร การดำเนินงานขาดความต่อเนื่อง เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงบุคลากรหรือผู้รับผิดชอบ ไม่มีการ
จัดทำฐานข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ทำให้ยากต่อการติดตามและช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา จำนวน
บุคลากรไม่เพียงพอ เมื่อเทียบกับจำนวนนักเรียน ทำให้ดูแลได้ไม่ทั่วถึง ครูที่รับผิดชอบไม่มีความรู้หรือ
ทักษะเพียงพอ ในการให้คำปรึกษาหรือดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูมีภาระงานมาก ทำให้ไม่มีเวลาในการ
ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ขาดการพัฒนาศักยภาพบุคลากร ไม่มีการอบรมหรือพัฒนา
ครูในด้านการให้คำปรึกษาและดูแลช่วยเหลือนักเรียน นักเรียนไม่กล้าเปิดเผยปัญหาของตนเอง เพราะ
กลัวผลกระทบหรือถูกตีตรา พฤติกรรมของนักเรียนเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว โดยเฉพาะพฤติกรรมที่เกี่ยวข้อง
กับสื่อโซเชียล ทำให้ยากต่อการเฝ้าระวัง ปัญหาครอบครัวมีผลกระทบต่อพฤติกรรมนักเรียน ทำให้
โรงเรียนไม่สามารถแก้ไขปัญหาคได้ ผู้ปกครองขาดความร่วมมือ โดยให้ความเห็นว่าการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนเป็นหน้าที่ของโรงเรียนเพียงฝ่ายเดียว ขาดช่องทางการสื่อสารระหว่างโรงเรียนกับผู้ปกครอง ทำให้
ข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมนักเรียนไม่ได้รับการสื่อสารที่เหมาะสม

2.รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ
สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 ประกอบด้วย องค์ประกอบ
ดังนี้ 1.วัตถุประสงค์/เป้าหมาย 2. หลักการ/ปรัชญา/ทฤษฎี 3.กระบวนการ/วิธีดำเนินการ และ 4. การวัด
และประเมินผล

3.ผลการตรวจสอบรูปแบบและประเมินประสิทธิภาพของรูปแบบ ด้านความเหมาะสมของ
องค์ประกอบรูปแบบ มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.72$, $\sigma=0.43$) ด้านความถูกต้องของ
รูปแบบมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.78$, $\sigma=0.40$) ด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.85$, $\sigma=0.35$) และด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบมี
ความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu=4.85$, $\sigma=0.35$) โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

4.ผลการประเมินคู่มือรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้ว เขต 2 พบว่าโดย
ภาพรวมมีความเหมาะสมมากที่สุด ($\mu=4.82$, $\sigma=0.35$) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความเป็น
ประโยชน์ของคู่มือ มีค่าสูงที่สุด ($\mu=4.89$, $\sigma=0.24$) รองลงมา ด้านความเป็นไปได้ของคู่มือ ($\mu=4.85$,
 $\sigma=0.35$) และด้านความเหมาะสมขององค์ประกอบคู่มือ ($\mu=4.81$, $\sigma=0.38$) ตามลำดับ

5.ผลการทดลองใช้รูปแบบ ผลการติดตามตรวจสอบรายการด้านการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา ภาพรวมมีการดำเนินการคิดเป็นร้อยละ 85.98 กำลังดำเนินการคิดเป็นร้อยละ 9.23 และไม่ดำเนินการ คิดเป็นร้อยละ 4.79 ผลการตรวจสอบความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องต่อรูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมเพื่อการพัฒนา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระแก้วเขต 2 พบว่าภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}=4.77$, S.D.=0.44)